

20. februar 2023

UPA 2023/167

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Nunatsinni demokratiimik tamallu oqartussaaqataanerannik qanoq paasinnittariaaseqarnerput pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiasatut siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasortaq Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Siornatigut demokratiimik Inatsisartuni oqallinneq nangillugu (45/ UPA2020)¹ demokrati aamma tamat oqartussaaqataanerat pillugu oqallisissiasatut qaqitsivunga ilaatigut assigiinnngitsorujussuarnik nassuiarniarneqartarmata, aamma Inatsisartuni.

Siullermik oqaatsit taakku marluk assigiinnngissusaat naatsunnguamik allat ilanngussuuppallaanngikkaluarlugit nassuiaqqaalaassavakka minnerpaamik taakku paatsuussutaannginniassammata. Tamat oqartussaaqataanerat tassaavoq inuit isummersorsinnaatitaanerata, aqutseqataanerat. Demokrati tassaavoq politikikkut tamat oqartussaaqataanerat tunngavigalugu aqutsineq.

Inunnut tamanut eqqaamallaqunartoq tassaavoq, qinersisarunik qinersisanngikkaluarunilluunniit akissarsiaasa affangajaat akileraarutigalugit nunatta karsianut pisartut politikkerip qinikkap akisussaaffigilertaramigit sumut atorneqassanersut. Taamaammata qinersisanngitsup aningaasaatini sumut atorneqassanersut oqartussaaqataaffiginnngitsortarpai.

Demokratiskiusumik aqutsinermik tunngaveqarusulluta tamatta isumaqatigiissutigini kuugatsigu sapinngisamik annerpaamik inuit tusaaneqarnissaat, annerpaamik akuutinneqarnissaat anguniagassaraarput. Demokratiimi imminik pitsaasuinnaanngilaq iluamik atunngikkaanni. Oqaluttuarisaanermimi nunani assigiinnngitsuni qinikkat aqutsinermi amiilaarnavissumik iliuuseqartarsimapput inupparujussuit toqorarneqarnerannik kinguneqartartumik.

Oqallorissut oqarluartaartuarumaarput, inuillu ilaat oqassaqaarput qinersisoqartarmat tassa demokratiskiusumik ingerlasugut. Ilaana, qanormiuna pitsaasumik tamat oqartussaaqataanerat atorniaripput? Ajoraluartumimmi inuit qulangiinnarneqartutut misigipput, inuiaqatigiinnilu kamassaq annertoqaluni. Allaallumi inuit isumaqaleqqapput Danmarkip aqukkaatigut, naak uagut tamatta ulluinnarni atukkatsinnut tunngasut nammineerluta oqartussaaffigigut, qinikkattalu tamakku ilusilersugarigaat.

Isumaqarpunga ajornanngippallaarujussuartoq allat pisuutiinnassallugit. Allani pisuutitseqattaartuarneq, politikkerinut, nunanut allanut, inuiannut allanut, iliuusissaaleqinermut

¹ https://ina.gl/media/2545285/pkt45_fm2020_foersp36_borgerinddragelsen_inuit_ataqatigiit_da.pdf

takussutissaapput kiisalu demokratiskiusumik aqutsiniarneq iluatsippallaanngitsuusoq assersuutissaalluarput. Isiginnaartuinnartut misigilersimaneq kamassaqarnerlu. Aali innuttaasut namminneq qinigaat.

Oqarluartaartut tusarnaarpallaarpagut? Siunertaq kusanartoq, anguniagaq taamaallaat tunngavigivallaarsimanerpagut? Nalullugulu QANOQ taakku angussanerlugit. Assersuutigiinnarlugumi mittarfiit. Kiammi mittarfittaarnissaq akertilersussammagu. Taamaattorli QANOQ iliorutta, aningaasalersornissaa qanoq iluatsissanersoq il.il. Aqqutaanilu taakkuninnga apeqqusiisoqarpat ineriartornermut akertilusutut taaneqassallutik. Massakkummi takusinnaalereerparput aningaasaqarnikkut, sulisoqarnikkut allallu pissutsit pillugit soorlu eqqarsaatiginngitsoorneqarpassimasut.

Atassummit siunnersuutigissavarput, siunertaraarpullu inuit tamatta inatsisitigut aningaasaqarnikkullu kiffaanngissuseqarnerulernissarput. Inatsisit pinngitsaaliissutaasut soorlu assersuutigalugu utoqqalinersiassanut ileqqaarisussaataaneq, ”siunertaq kusanartoq” innuttaasunik artukkiisoq kiffaanngissusiiaanermik inerneqartoq. Aningaasatigullu kiffaanngissuseq qaffassarujussuarsinnaavarput akileraartarnerup apparujussuarneratigut. Taamaalliluta innuttaasut inuunitsinni oqartussaaqataanerulersutut akisussaaffeqarnertullu misigilissagaluarpugut, pisortat politikkerillu isumalluutigivallaarunnaarlugit.

Atassummiit paaserusupparput tamat oqartussaaqataanerat qanoq isiginerissi, qanorlu demokratiskiusumik aqutsineq paasinerissi. Ajoraluartumimmi kingullermik taamaallaat qinersisarneq ataatsimoorfigisatuarisimavarput. Tamanna naammannerpa? Qanoq demokratii nukittorsarusupparput? Pisortaniit? Tusarniaasarnikkut? Immaqaluunniit inuit kiffaanngissuseqartinneratigut? Inuit inuunerminni nammineq oqartussaanerat qaffassarlugu? Inuit tatigivagut?

Oqallilluarisi.